

METODOLOGIA DE L'ENQUESTA D'OCUPACIÓ EN ALLOTJAMENTS DE TURISME RURAL (EOTR)

1. Introducció

L'Enquesta d'Ocupació en Allotjaments de Turisme Rural, té com a objecte conèixer el comportament d'una sèrie de variables per descriure les característiques fonamentals d'aquest tipus d'allotjament dins del sector turístic, tant des del punt de vista de la demanda com de l'oferta. Des del costat de la demanda, s'ofereix informació sobre viatgers, pernoctacions i estada mitjana distribuïts per país o comunitat autònoma de residència. Des de l'òptica de l'oferta es proporcionen dades sobre el nombre d'establiments oberts estimats i places, així com el grau d'ocupació.

A partir d'una enquesta de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), que ofereix informació mensualment en l'àmbit estatal i de comunitat autònoma, l'IBESTAT, realitza una explotació de dades específica per a les Illes Balears que permet oferir informació més detallada, fruit d'un conveni signat entre ambdós organismes. Cal esmentar, com a fet més rellevant, que s'ofereix la informació de totes les variables d'oferta i de demanda que publica l'INE però més desagregades segons modalitat, país de residència, comunitat autònoma de residència o zona turística.

2. Àmbit temporal

La informació és subministrada amb periodicitat mensual pels establiments d'allotjament de turisme rural a l'Institut Nacional d'Estadística, referit a una setmana del mes de referència.

Les dades s'ofereixen de manera definitiva i provisional. En les actualitzacions recents s'afegeixen xifres provisionals. A mitjan any en curs es pot disposar de dades definitives completes sobre l'any anterior.

3. Àmbit poblacional

La població objecte d'estudi són els establiments en allotjaments de turisme rural situats a les Illes Balears. Un establiment en allotjament de turisme rural és aquell que presta serveis d'allotjament turístic, situat en sòl rústic o en el nucli antic urbà, que presentin una sèrie de particularitats, depenent de l'antiguitat de la construcció, de la superfície del sòl rústic i de l'activitat agrícola, forestal o ramadera que es duu a terme, i dels valors patrimonials de l'edifici.

Els establiments en allotjament de turisme rural a les Illes Balears es classifiquen en tres modalitats: agroturisme, hotel rural i turisme d'interior.

4. Àmbit geogràfic i zonificació

Si bé l'Enquesta d'Ocupació en Allotjaments de Turisme Rural (EOTR) duta a terme per l'INE estudia tots els establiments situats al territori de l'Estat espanyol, en l'operació estadística que realitza l'IBESTAT els establiments objecte d'estudi són únicament els situats a les Illes Balears.

Per publicar les dades s'han dissenyat dos nivells de desagregació territorial: les illes de l'arxipèlag balear (Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera) i les zones turístiques.

Les zones turístiques han estat definides per la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme de les Illes Balears. La divisió territorial de les zones s'ha realitzat mitjançant l'agregació de codis postals i codis de municipi.

5. Disseny mostral

El disseny de la mostra de les Illes Balears es fonamenta en el marc generat a partir del directori d'establiments turístics que disposa la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme. Les categories considerades són les tres modalitats d'establiments que existeixen a les Illes Balears (agroturisme, hotel rural i turisme d'interior).

El mostreig és estratificat a nivell d'illa i modalitat de l'establiment. L'enquesta és exhaustiva (s'investiguen totes les unitats) per a les illes de Menorca i Eivissa-Formentera, mentre que a Mallorca s'atén al que s'indica seguidament:

Illa	Modalitat ¹		
	Agroturisme	Hotel rural	Turisme d'interior
Mallorca	1/3	E	1/2(V); E (I)
Menorca	E	E	E
Eivissa-Formentera	E	E	E

La distinció de V i I correspon respectivament a la diferència de temporada d'estiu (des d'abril a octubre, tots dos inclosos) i hivern (resta de mesos). El valor "E" indica que són estrats exhaustius, és a dir, s'investiguen totes les unitats.

6. Definicions

Allotjaments de turisme rural oberts estimats: Nombre d'allotjaments de turisme rural oberts de temporada estimats per l'enquesta. S'entén per allotjament de turisme rural obert de temporada, aquell en el qual el mes de referència està comprès dins del seu període d'obertura.

Places estimades: Nombre de places estimades per l'enquesta dels allotjaments de turisme rural oberts de temporada. S'entén per places d'un allotjament de turisme rural com el

¹ Disseny mostral de 2015.

nombre de llits fixos que disposa; no s'inclouen, per tant, les supletòries, i les de matrimoni donen lloc a dues places.

Places existents: és el total de places existents segons el directori, independentment que en el mes de referència estiguin obertes o no. També es denomina planta existent.

Viatgers entrats: Persones que realitzen una o més pernoctacions seguides en el mateix allotjament. Els viatgers es classifiquen pel seu lloc de residència. En el cas dels espanyols se sol·licita informació sobre la comunitat autònoma de procedència.

Pernoctacions: S'entén per pernoctació cada nit que un viatger s'allotja a l'establiment de turisme rural. Per exemple, un matrimoni amb un fill en llit supletori, donarà lloc a una habitació ocupada i tres pernoctacions o places ocupades.

Estada mitjana: Aquesta variable és una aproximació al nombre de dies que, de mitjana, els viatgers romanen en els allotjaments de turisme rural i se calcula com a quocient entre les pernoctacions i el nombre de viatgers.

Grau d'ocupació per places: mesura el percentatge de places ocupades segons les places estimades (obertes) de cada mes. Reflecteix l'ocupació del mes de referència sobre el total de places obertes aquest mes.

Se calcula com un quocient entre el total de les pernoctacions realitzades i el producte de les places estimades (obertes), incloent els llits supletoris, pels dies al fet que es refereixen les pernoctacions. S'entén per llits supletoris tots aquells que no tinguin un caràcter fix i que no estiguin a les places declarades oficialment per establiment i que consten en el directori.

Grau d'ocupació per places (obertes) en cap de setmana: és la relació, en percentatge, entre les pernoctacions del divendres i dissabte que cauen dins de la setmana de referència i el producte de les places, incloent els llits supletoris d'aquests dos dies, pels dies al fet que es refereixen les pernoctacions (en aquest cas dos dies).

Grau d'ocupació per habitacions: relació, en percentatge, entre la mitjana diària d'habitacions ocupades en el mes i el total d'habitacions obertes disponibles.

Planta oberta sobre la planta existent: és el percentatge de places en allotjament de turisme rural estimades que es troben obertes en el mes de referència sobre les places existents. Mesura el grau d'obertura de les places en el mes de referència.

$$\text{Planta oberta sobre la planta existent: } \hat{AM}_{jk} = \frac{\sum_{i=1} \hat{P}_{ijk}}{\sum_{i=1} PD_{ijk}} \cdot 100$$

On:

\hat{P}_{ijk} : places obertes estimades.

PD_{ijk} : places provinents del directori, places existents.

Subíndex:

i= establiment. j= zona (illa, zona turística).

k=modalitat de l'establiment.

Places ocupades sobre les places existents: mesura el percentatge de places ocupades segons les places existents en el mes de referència. Resulta de multiplicar la “Planta oberta sobre la planta existent” pel “Grau d'ocupació per places”.

En aquest cas el denominador és, per tant, les places existents en el directori (obertes o no), mentre que en el “Grau d'ocupació per places” el denominador són les places estimades (obertes).

$$\text{Places ocupades sobre les places existents: } PO_{jk} = \hat{AM}_{jk} \cdot \hat{GPM}_{jk}$$

On:

\hat{AM}_{jk} : planta oberta sobre la planta existent.

\hat{GPM}_{jk} : grau d'ocupació per places

Subíndex:

j= zona (illa, zona turística).

k=modalitat del establiment.

Zona turística: és una divisió territorial on la concentració de l'oferta turística difereix.

Les zones turístiques definides, són les següents:

(i) **Mallorca**

(101) Platja de Palma: Can Pastilla, S'Arenal (Palma i Lluçmajor).

(102) Palma ciutat: Palma ciutat (centre), Cala Major, Sant Agustí, Es Molinar, Ciutat Jardí, Son Sardina, Son Ferriol, Sant Jordi, Casa Blanca.

(103) Mallorca ponent: Calvià (Illetes, Portals, Costa de'n Blanes, Palmanova, Magaluf, Santa Ponça, Costa de la Calma, Peguera, Capdellà), Andratx, Port d'Andratx, Sant Elm, El Camp de Mar.

(104) Tramuntana i interior: Estellencs, Escorca, Esporles, Fornalutx, Deià, Banyalbufar, Sóller, Puigpunyent, Campanet, Mancor de la Vall, Selva, Sa Pobla, Búger, Llubí, Sineu, Costitx, Sencelles, Santa Eugènia, Marratxí, Santa Maria del Camí, Alaró, Binissalem, Inca, Consell, Lloseta, Lloret de Vistalegre, Sant Joan, Algaida, Montuïri, Vilafranca, Porreres, Petra, Ariany, Maria de la Salut, Bunyola, Valldemossa.

(105) Pollença i Alcúdia: Pollença (Port de Pollença, Formentor i Cala Sant Vicenç) i Alcúdia (Badia d'Alcúdia, Alcanada i Mal Pas).

(106) Muro i Santa Margalida: Muro (Platja de Muro) i Santa Margalida (Can Picafort).

(107) Artà i Capdepera: Artà (Colònia de Sant Pere) i Capdepera (Cala Rajada, Font de sa Cala, Canyamel).

(108) Mallorca llevant: Manacor, Son Servera, Sant Llorenç des Cardassar (Cala Murada, Cales de Mallorca, Cala Mendia, Porto Cristo, S'Illot, Sa Coma, Cala Millor, Cala Bona, Costa dels Pins).

(109) Mallorca sud: Felanitx, Santanyí (Cala d'Or, Portopetro, Portocolom, Cala Ferrera), Ses Salines, Campos i Lluçmajor (excepte S'Arenal).

Menorca

(210) **Menorca ponent:** Ciutadella de Menorca, Ferreries i Es Migjorn Gran.

(211) **Menorca llevant:** Es Mercadal, Alaior, Maó, Es Castell i Sant Lluís.

Eivissa

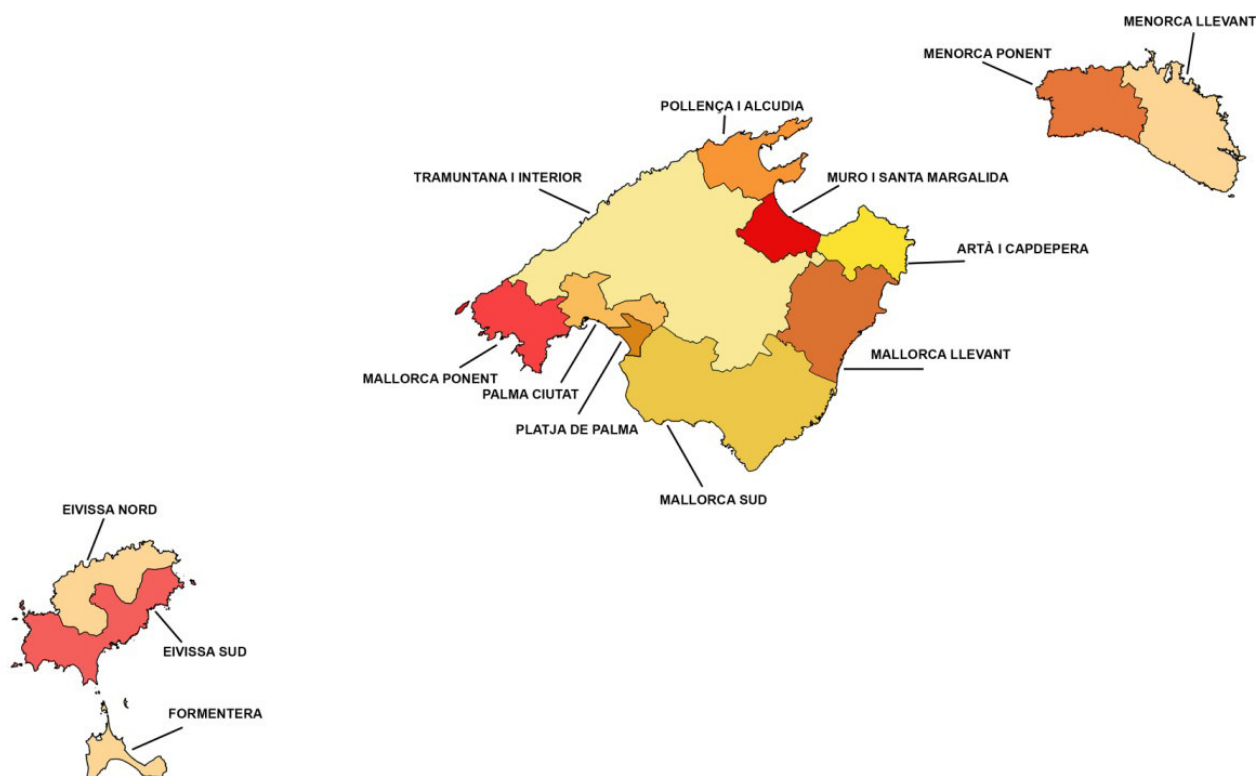
(312) **Eivissa nord:** Sant Antoni de Portmany i Sant Joan de Labritja.

(313) **Eivissa sud:** Sant Josep de la Talaia, Eivissa i Santa Eulària des Riu.

Formentera

(414) **Formentera:** Formentera.

Mapa de les zones turístiques

7. Recollida de la informació

Les dades bàsiques dels allotjaments de turisme rural fan referència a un mes. La informació és subministrada mensualment pels establiments de turisme rural, mitjançant un qüestionari que

es tramet a l'Institut Nacional d'Estadística. És possible, així mateix, trametre la informació mitjançant l'enviament telemàtic o càrrega d'un fitxer XML o a través de la connexió a Internet mitjançant el sistema IRIA, emplenant directament el qüestionari en pantalla.

8. Estimacions

Per al càlcul de les estimacions de les diferents variables (establiments oberts, places, viatgers, pernoctacions, grau d'ocupació, etc.) s'aplica la mateixa metodologia d'estimació que la feta servir per l'INE per a l'any 2015 (els detalls d'aquestes estimacions estan recollits en la metodologia publicada per aquest organisme). En el cas de les estimacions desagregades per les zones turístiques, les peculiaritats d'aquests càlculs fan que els resultats, en agregar-los per illes, no coincideixin amb les dades publicades per l'INE, per la qual cosa posteriorment s'apliquen processos d'ajust per així poder assegurar la coherència i comparabilitat de totes les estimacions.

Aquest procés d'ajust de les dades és realitzat amb el major nombre de variables possible en funció de la informació que s'hagi de publicar.

9. Documentació complementària

Es pot disposar de més informació de l'EOH en les metodologies proporcionades pels organismes següents:

- INE, [metodología de la EOTR](#)
- Eurostat, [Reglamento de la UE nº 692/2011 del Parlamento Europeo y del Consejo, relativo a las estadísticas europeas sobre el turismo](#)